

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

Školský vzdelávací program pre 3. ročník druhej časti prvého stupňa základného štúdia
nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – ISCED 2 B

Predmet: Hudobná náuka

Názov predmetu	Hudobná náuka
Ročník	Tretí
Časový rozsah výučby	1,5 hod. týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2B – nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Anetta Vargová
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené	25.augusta 2014

2.Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudobná náuka v treťom ročníku druhej časti I. stupňa základného štúdia je záverečným ročníkom, ktorý uzatvára štúdium predmetu Hudobná náuka na ZUŠ. Zatiaľ čo úlohou predchádzajúcich ročníkov bol rozvoj hudobnej predstavivosti a schopnosti preniknúť do obsahu a štruktúry hudobného diela, v záverečnom ročníku žiaci nadobudnú prehľad o jednotlivých hudobných obdobiach, následne ich vedia chronologicky usporiadať, a v určených počúvaných skladbách vedia rozoznať typické znaky jednotlivých hudobných štýlov. Je naďalej dôležité rozvíjať harmonické cítenie žiakov, intonovať melódie vo všetkých prebraných tóninách (so zreteľom na možnosti jednotlivca), upevňovať rytmickú pamäť a hudobno – náukové pojmy vyvodzovať z perцепčných a interpretačných činností.

V tomto záverečnom ročníku žiak musí zvládnuť záverečný test z hudobnej teórie a zároveň vypracovať absolventskú prácu z dejín hudby, ktorá sa skladá z jedného štýlového obdobia podľa vlastného výberu žiaka. Po zvládnutí týchto úloh sa žiak stáva absolventom ZUŠ (samozrejme za predpokladu zvládnutia záverečných skúšok z hlavného predmetu).

3.Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

- naďalej rozvíjať kladný vzťah k hudbe,
- rozvíjať emočnú inteligenciu,
- vytvárať podmienky pre aktívnu umeleckú činnosť,
- rozvíjať tvorivú inštrumentálnu aktivitu,
- prispôbovať sa potrebám v konkrétnych oblastiach,
- poukázať na možnosť prepojenia IKT s hudobným umením,

- zohľadňovať nové trendy v umení,
- spolupracovať so základnými a strednými školami,
- pokúsiť sa vybudovať celoživotnú potrebu vzdelávať sa,
- vychovať absolventa, hudobníka, človeka tvorivého, komunikatívneho a vnímavého k potrebám iných.

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu

- nadviazať na vedomosti z predchádzajúcich ročníkov,
- prebudiť záujem o hudobné formy všetkých štýlových období,
- rozvíjať hudobnú predstavivosť,
- nadobudnúť prehľad o jednotlivých hudobných štýloch,
- vedieť ich chronologicky usporiadať,
- v skladbách rozoznať typické znaky štýlových období,
- poznať významných hudobných skladateľov,
- vytvoriť prezentáciu na vybranú tému,
- ovládať terminológiu podľa obsahového štandardu,
- pripraviť žiaka na záverečný absolventský test z hudobnej teórie a na absolventskú prácu z dejín hudby.

Špecifické ciele vyučovacieho predmetu pre 3. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Vzdelávanie v treťom ročníku smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

Kognitívne ciele:

Poznať a definovať:

- cyklickú skladbu, sonátu, sonatínu, suitu,
- concerto grosso, koncert, symfóniu, symfonickú báseň,
- piesňovú formu, fúgu, variácie, rondo, sonátovú formu,
- všetky prebrané štýlové obdobia,
- formy a žánre populárnej hudby podľa výberu (učiteľa a žiakov),
- všetky stupnice kvartového a kvintového kruhu,
- stredoveké stupnice,
- a orientovať sa v terminológii – podľa obsahového štandardu (viď učebné plány),
- nástrojové skupiny v symfonickom orchestri, komorný orchester, komorné telesá.

Psychomotorické ciele:

- intonovať melódie v prebraných stupniciach,
- kultivovane predniesť piesne v týchto tóninách,
- pokúsiť sa o intonáciu výrazných úryvkov z počúvaných skladieb,
- z daného štvorzvuku vedieť spievať jednotlivé tóny,
- interpretovať jednohlasné melódie a piesne,

- transponovať úryvky melódií do iných tónin podľa zadania intervalu,
- analyzovať rytmus v počúvanej skladbe,
- vedieť zapísať rytmický diktát,
- vytvárať vlastné melodicko-rytmické tvary zhudobňovaním vybraného textu.

Afektívne ciele:

- počúvať skladbu a verbalizovať zážitok z počutého,
- vnímať krásu hudby, emotívne ju precítiť a mať radosť z vlastnej interpretácie,
- dokázať analyzovať znaky všetkých prebraných štýlových období v počúvaných skladbách,
- hudobno-náukové pojmy vyvodzovať z perцепčných a interpretačných činností (motív, téma, stupnica atď.).

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie pre nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie

Jednoznačný model pre výchovné a vzdelávacie stratégie v ktoromkoľvek predmete a pre jednotlivé kľúčové spôsobilosti platné pre všetky odbory nie je možné vytvoriť, nakoľko je potrebné prihliadať na intelekt každého žiaka.

Žiak 3. ročníka nižšieho sekundárneho vzdelávania má mať osvojené tieto kľúčové kompetencie:

1. sociálno-komunikačné spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vyjadrovať sa súvisle prostredníctvom verbálnej i neverbálnej komunikácie, výstižne a kultivovane primerane veku;
- dokázať určitý čas sústredene pracovať na hodinách individuálne, ale aj v skupinkách, náležite reagovať na zmeny;
- používať ústretovú komunikáciu – mimiku i gestikuláciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s inými ľuďmi;
- adekvátne reagovať, vyjadrovať svoj názor.

2. spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- používať v každodenných situáciách modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (projekty, vystúpenia, koncerty, výstavy);
- tvorivými úlohami žiakovi rozvíjať logiku a logické postupy, jeho fantáziu;
- rozvíjať si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

3. spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- integrovať IKT do vyučovania v ZUŠ - samostatne a efektívne vyhľadávať a využívať učebné a informatívne zdroje z internetu.

4. spôsobilosť učiť sa učiť sa - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- získavať schopnosť samostatne učiť sa;
- systematicky sa pripravovať na hodiny hudobnej náuky;
- zlepšovať svoju aktivitu a uvedomelosť.

5. spôsobilosť riešiť problémy – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutom probléme;
- vedieť vyjadriť a sformulovať problém;
- hľadať informácie, navrhovať riešenia – vlastné;
- učiť sa byť empatický, ale aj asertívny.

6. osobné, sociálne a občianske spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje potreby, práva a povinnosti v škole i mimo nej;
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky;
- podieľať sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v skupine a dobrých medziľudských vzťahov.

7. spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie;
- dokázať pomenovať druhy umenia;
- rešpektovať vkus iných ľudí a zároveň vyjadriť svoj názor i vkus;
- správať sa kultúrne, kultivovane;
- uvedomovať si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote;
- poznať a vážiť si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	<ul style="list-style-type: none">- motivačné- expozičné- demonštračné- fixačné- diagnostické	<ul style="list-style-type: none">- opakovanie nôt A2 až po c5- postupné zvládnutie všetkých dur. a mol. stupníc- rovnomenné	<ul style="list-style-type: none">- skupinová práca na vyuč. hodine- využitie učebných pomôcok- názorná demonštrácia učiteľom- spoločné riešenie úloh s

	<ul style="list-style-type: none"> - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> a paralelné stupnice - stredoveké stupnice, pentatonika - atonalita - dodekafónia - tvorba D7 a jeho obratov - tvorba kadencie v kvintovej polohe - využitie transpozície - tvorba a využitie intervalov pri transpozícii - obraty intervalov - ovládanie terminológie podľa obsahového štandardu - ovládanie hudobných foriem podľa obsahového štandardu 	<ul style="list-style-type: none"> učiteľom - opakovanie, fixácia učebnej látky - aplikácia poznatkov v nástrojovej hre - domáca príprava
<p>PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - mimovoľného učenia-imitácia - fixačné - diagnostické - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> - názorná demonštrácia učiteľom, použitie didaktických pomôcok - motivačné rozprávanie o danom preberanom učive - využitie PC-hudobné ukážky, videofilm zo života skladateľov 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna práca s doplnkovou literatúrou - hudobné ukážky prostredníctvom využitia PC s prepojením na internet
<p>Ľudová pieseň</p>	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné 	<ul style="list-style-type: none"> - hra piesne podľa sluchu - element. harmonizácia-T, S , D a ich obraty - elementárna improvizácia piesne - hra piesne z notového zápisu - nácvik a interpretácia piesní 	<ul style="list-style-type: none"> -spoločné muzicírovanie; - návšteva folklórnych podujatí; - pôsobenie v DLH - domáca príprava

6.Učebné zdroje pre 3.ročník nižšieho sekundárneho vzdelávania:

Na podporu a aktiváciu učiva vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne vyučovacie prostriedky	Ďalšie zdroje
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	V. Slujková, R Físla: <i>Hudobná náuka pre 7.ročník základných umeleckých škôl</i> E.Čunderlíková: <i>Od zážitku k poznaniu a tvorivosti</i>	-CD, DVD -PC	- učebnica - školská tabuľa - hudobné nástroje	-internet, -školská knižnica
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	K. Kulíková: <i>Dejiny hudby a umenia pre školu a prax 4 CD</i> R. Ainsley: <i>Encyklopédia vážnej hudby</i> O. Angeli: <i>Prvé stretnutie s hudbou</i> M. Cavendish: <i>Velikáni hudby</i> V. Holzknecht a V. Poš: <i>Kniha o hudbě</i>	- CD, DVD, PC	- učebnica - doplnková literatúra - školská tabuľa - chromatická zvonkohra -interaktívna tabuľa	-internet
Ľudová pieseň	V.Tátoš: <i>A teraz túto – výber zo zbierok</i>	- CD, PC	- učebnica - zbierka ľudových piesní - Orffov inštrumentár - školská tabuľa	-internet
Hudobné ukážky	archív školy	- CD, PC	- hud. nástroje - učebnica	- internet

Výchovno-vzdelávací proces je možné doplniť aj inou vhodnou doplnkovou literatúrou v súlade s platnými učebnými osnovami a zdrojmi z internetu.

7.Obsah vzdelávania pre 3. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania v predmete hudobná náuka

Tematický celok	Kompetencie Obsahové štandardy	Výkonové štandardy	Kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia
	Učiť žiaka:	Žiak vie:	Žiak vedel:	
HUDOBNO- NÁUKOVE POJMY	<ul style="list-style-type: none"> - poznať všetky durové a molové stupnice - tvoriť D7 a jeho obraty - poznať akordické značky a ich význam v hudbe - tvoriť kadenciu v danej stupnici - poznať motív, tému, hudobné predvetie a závetie, hudobnú vetu, codu - poznať modálnu hudbu, tonálnu hudbu, atonálnu hudbu - poznať renesanciu - poznať neofolklorizmus - poznať rôznorodosť smerov, druhov a žánrov v hudbe 20. a 21. storočia 	<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať poradie stupníc, ich delenie, správne zapísať - tvoriť v danej stupnici tvoriť D7 a obraty - určiť význam akordických značiek - tvoriť kadenciu v danej stupnici -- v notovom zápise určiť motív, tému, hudobné predvetie a závetie, hudobnú vetu, codu -vymenovať rozdiely medzi modálnou, tonálnou a atonálnou hudbou -opísať renesanciu -opísať neofolklorizmus -opísať rôznorodosť smerov, druhov a žánrov v hudbe 20. a 21. storočia 	<ul style="list-style-type: none"> - správne poradie stupníc, ich delenie, zapísať, interpretovať na xylofóne - tvoriť D7 a jeho obraty - určiť akordické značky - tvoriť kadenciu v danej stupnici - v notovom zápise určiť motív, tému, hudobné predvetie a závetie, hudobnú vetu, codu dyn. označenia - určiť rozdiely medzi modálnou, tonálnou a atonálnou hudbou - opísať renesanciu - opísať neofolklorizmus - opísať rôznorodosť smerov, druhov a žánrov v hudbe 20. a 21. storočia 	<ul style="list-style-type: none"> - motivačná - expozičná - demonštračná - fixačná - diagnostická - aplikačná - pochvala, povzbudenie, motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov v triede
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať celkový výraz, tonalitu, melodiku a základný harmonický pôdorys skladby -rozpoznávať typické znaky štýlových období -chronologicky usporadúvať 	<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať celkový výraz, tonalitu, melodiku a základný harmonický pôdorys skladby -rozpoznávať typické znaky štýlových období -chronologicky usporadúvať jednotlivé 	<ul style="list-style-type: none"> -identifikovať celkový výraz, tonalitu, melodiku a základný harmonický pôdorys skladby -rozpoznávať typické znaky štýlových období -chronologicky usporadúvať 	<ul style="list-style-type: none"> - motivačná - demonštračná - expozičná - samostatná práca - pochvala, povzbudenie, kritika - autoevalvácia

	<p>jednotlivé hudobné štýly</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznať sociálnu funkciu hudby -identifikovať významné osobnosti hudobného života -ovládať prehľad súborov a telies interpretačného umenia -vytvoriť prezentáciu na vybranú tému individuálne alebo v skupine 	<p>hudobné štýly</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznať sociálnu funkciu hudby -identifikovať významné osobnosti hudobného života -ovládať prehľad súborov a telies interpretačného umenia -vytvoriť prezentáciu na vybranú tému individuálne alebo v skupine 	<p>jednotlivé hudobné štýly</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznať sociálnu funkciu hudby -identifikovať významné osobnosti hudobného života -ovládať prehľad súborov a telies interpretačného umenia -vytvoriť prezentáciu na vybranú tému individuálne alebo v skupine 	
--	--	---	--	--

Závěrečná skúška absolventa nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Hudobná teória: Test pozostáva z prebratého učiva počas štúdia na ZUŠ

1. Zapišať noty do notovej osnovy v husľovom a basovom kľúči (od A2 po c5 s použitím b, bb, # a x).
2. Vytvoriť T5 a obraty v durových a molových stupniciach.
3. Zapišať, alebo určiť veľké, malé, čisté, zväčšené a zmenšené intervaly.
4. Vytvoriť T, S a D v durových a molových stupniciach.
5. Vytvoriť zm. a zv. kvintakordy v daných stupniciach.
6. Zapišať jednu molovú melodickú stupnicu s # a jednu s b.
7. Zapišať jednu lydickú stupnicu a jednu dórsku stupnicu od daného tónu.
8. Vytvoriť D7 a jeho obraty v daných stupniciach.
9. Vytvoriť kadenciu v danej stupnici.
10. Rytmickej diktát.

Dejiny hudby: Absolventská práca – žiak si samostatne vyberie tému, vyhľadá potrebné informácie a spracuje ich do záverečnej absolventskej práce, ktorá pozostáva z opisu hudobného slohu, jeho hudobných foriem a najvýznamnejšieho hudobného skladateľa.

Profil absolventa nižšieho sekundárneho vzdelávania

Po ukončení nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelania má žiak osvojené a upevnené základy hudobnej a kultúrnej gramotnosti. Získal základy kľúčových kompetencií, ktoré zahŕňajú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, začleniť sa do spoločenských vzťahov, vážiť si seba i druhých a osobne a rozvíjať. Všetky tieto kľúčové spôsobilosti sú uplatniteľné v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote.

Absolvent nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania ovláda hudobnú teóriu na úrovni prebratého učiva počas celého štúdia na ZUŠ.

Absolvent nadobudol prehľad o jednotlivých hudobných štýloch, vie ich chronologicky usporiadať, vie rozoznať typické znaky slohových období. hudobnej teórie Vytvorením záverečnej absolventskej práce preukáže schopnosť využiť a uplatniť získané vedomosti nielen v tejto práci, ale aj vo svojom ďalšom živote.